

INDICE DE MATERIAS CITADAS EN EL

Diálogo de la Lengua

DE JUAN DE VALDÉS

by George K. Zucker

STATE UNIVERSITY OF IOWA STUDIES
IN SPANISH LANGUAGE AND LITERATURE

Number 13

STATE UNIVERSITY OF IOWA • IOWA CITY, IOWA

ÍNDICE DE MATERIAS CITADAS EN EL

Diálogo de la Lengua

DE JUAN DE VALDÉS

by George K. Zucker

STATE UNIVERSITY OF IOWA STUDIES
IN SPANISH LANGUAGE AND LITERATURE

Number 13

STATE UNIVERSITY OF IOWA · IOWA CITY, IOWA

THE AUTHOR

Juan de Valdés, of Asturian ancestry, was born in Cuenca in New Castile near the beginning of the sixteenth century. From 1523 to 1525 he was in the service of the Marqués de Villena, an illuminist.¹ From the latter part of 1527 until the middle of 1529, he was at the University of Alcalá, where it is supposed that he studied Latin, Greek, and Hebrew.² A fervent admirer of Erasmus, with whom he carried on a correspondence, he must have found Alcalá a congenial place, since it was a center of Erasmian reform. In 1528 the Erasmist movement at Alcalá was probably at its height, with a close tieup between the scholars of Alcalá and the disciples of the Dutch humanist at the court of Charles V.³

The date January 14, 1529 marked the appearance in Alcalá of his first book, Diálogo de doctrina cristiana, nuevamente compuesto por un religioso. This work, the only one to be published during the author's lifetime,⁴ aroused the ire of the Inquisition. His first clash with the Holy Office early in 1529 resulted in a victory for Valdés. Although denounced to the Inquisition, he had influential friends, both in that tribunal and out of it, who came to his defense while the orthodoxy of his dialogue was examined. The fact that his work was quickly cleared indicated what his powerful friends were able to accomplish on this first occasion.⁵ However, this rescue was to be of short duration. The increasingly powerful forces of religious conservatism returned to the attack before the year was over. Realizing that he could not depend on others to save him, he fled to Italy, never to return to his native land.⁶

Although his ideas were suspect in Spain, the year 1531 found him in Rome in the service of Pope Clement VII. In 1532 he was named archivist at Naples in place of his brother Alfonso, who was dying. The Neapolitans, however, objected to the appointment, and in return for a liberal compensation, Valdés resigned and returned to Rome in 1533.⁷ He again entered the employ of Clement VII and continued in this post until the latter died in September, 1534. He then returned to Naples, where he lived until his death in 1541.

Aside from the Diálogo de la lengua, the principal works of this last period of his life are Alfabeto cristiano and Ciento diez consideraciones divinas. The precise dates of writing are unknown.

Valdés' influence on the literature of his own time was slight, since he spent most of his active life away from Spain, and his chief work, the Diálogo de la lengua, remained unpublished for about two centuries. Only in

relatively modern times has he received the credit due him. Menéndez y Pelayo pays him high tribute: "Repito que después de Fernando de Rojas, y antes de Cervantes, nadie dialogó como Juan de Valdes."⁸

THE TEXT

The literary dialogue goes back to antiquity. It was employed by Plato⁹ and, in a lighter vein, by the Greek satirist Lucian.¹⁰ In Valdés' century the form was adopted by Erasmus,¹¹ Castiglione,¹² Pero Mejía,¹³ Fray Luis de León,¹⁴ and Valdés' own brother, Alfonso¹⁵ to name a few. In the seventeenth century, Cervantes used the device with animal interlocutors.¹⁶

The Diálogo de la lengua is a didactic and philological treatise in which Valdés discusses the splendor and proper use of the Spanish language, and offers brief evaluations of certain literary works. The manuscripts do not bear the name of the author, and the attribution to Valdés was long questioned until relatively modern times, when the matter was settled beyond reasonable doubt.¹⁷

The book was born out of real conversations with friends on the banks of the Chiaja, in Naples.¹⁸ Although it is impossible to fix the date of writing, it must have fallen between April, 1534 and September, 1536. Valdés refers to the translation of Il Cortegiano by Boscan, which was completed in April, 1534.¹⁹ He also mentions Garcilaso de la Vega as an active figure in the literary world.²⁰ Garcilaso died in September, 1536.

There exist three manuscripts of the work, one of which is preserved in the Biblioteca Nacional de Madrid, another in the Biblioteca del Escorial, and a third in the British Museum.

THE INDEX

Following in chronological order are the available editions for which the index has been compiled, preceded, in each case, by the letter which will be used to refer to that edition.

M. Diálogo de las lenguas (published as an anonymous work), ed. Gregorio Mayans y Siscar in Orígenes de la lengua española (Madrid, 1873), pp. 1-148 (first published in 1737.)

R. Diálogo de la lengua, critical edition, ed. E. Boehmer, in Romanische Studien VI (Bonn, 1895), pp. 339-506.

C. Diálogo de la lengua, ed. J. F. Montesinos, in Clásicos castellanos, LXXXVI (Madrid, 1953).

A. Diálogo de la lengua, in Colección Austral (Buenos Aires, 1940).²¹

E. Diálogo de la lengua, ed. R. Lapesa, in Biblioteca clásica Ebro, XVIII (Zaragoza, 1946) (Selections).

Spelling conforms to that of the critical text of Boehmer in Romanische Studien. In the interest of uniformity, the use of graphic accents has been made to conform to modern practice.

All the editions are complete except for the Ebro. Hence, certain entries lack a number opposite the designation E.

The index includes all items on which Valdés expresses an opinion. Following are his standards for good usage:

MARCIO. -- Y esos vocables que vos no quereis usar
¿usanlos los otros?

VALDÉS. -- Si, usan, pero no personas cortesananas ni hombres bien
hablados; podreislos leer en muchas farsas y comedias pastoriles
que andan en metro castellano y en algunos libros antiguos, pero
no en los modernos.²²

Subtitles are included when; (1) an entry contains a number of citations with different points of emphasis, (2) an entry with one citation is given a sharp focus in the text. The editions are listed alphabetically. Reference is to page number.

Words described by Valdés as belonging to some special category are so marked.²³

Later research has discredited some of Valdes' linguistic theories. These are indexed without comment.

Proverbs and sayings have not been included since a satisfactory listing of these can be found in the edition of Montesinos, Clasicos castellanos, pp. 215-219.

NOTES

1. John E. Longhurst, Erasmus and the Spanish Inquisition: The Case of Juan de Valdés (Albuquerque, 1950), pp. 16-17.
2. Ibid., p. 31.
3. Ibid., p. 29.
4. Juan de Valdés, Diálogo de la lengua, ed. Rafael Lapesa (Zaragoza, 1954), frontispiece.
5. Longhurst, p. 35.
6. Ibid., p. 44.
7. Ernest Merimee and S. Griswold Morley, A History of Spanish Literature (New York, 1931), p. 189.
8. Marcelino Menéndez y Pelayo, Historia de los heterodoxos españoles, in Obras completas (Sanander, 1947), XXXVII, 215.
9. The Dialogues of Plato, trans. Benjamin Jowett (Boston, 1871).
10. Dialogues, trans. Winthrop Dudley Sheldon (Philadelphia, 1901).
11. Colloquia (Rotterdam, 1664).
12. Il Libro del Cortegiano (Florence, 1946).
13. Diálogos o coloquios (Iowa City, 1930).
14. De los nombres de Cristo, in Clasicos castellanos (Madrid, 1914), Vols. XXVIII, XXXIII, XII.
15. Diálogo de Mercurio y Caron, in Romanische Studien (Bonn, 1881), VI, 1-218.
16. El coloquio de los perros (Madrid, 1918).
17. Bulletin hispanique, XXXI (1929) 166-167.
18. Menéndez y Pelayo, p. 207.
19. Diálogo de la lengua, in Romanische Studien (Bonn, 1895), p. 409.
20. Ibid., p. 370.
21. The edition Colección Orbe, 1940, is identical with the Austral, and has therefore not been indexed separately.

22. Diálogo de la lengua, in Romanische Studien (Bonn, 1895), pp. 382-383.
23. See following list of abbreviations.

ABBREVIATIONS

adj.	adjetivo
adv.	adverbio
ant.	anticuado
dec.	en decadencia
equi.	equivoco
gros.	grosero
neo.	neologismo de admisión deseable
past.	pastoril
pleb.	plebeyo
poet.	poético
prep.	preposición
p. us.	poco usado
sus.	sustantivo
v.	verbo

INDEX

a

alterna con e A. 51; C. 59-60; E. 66; M. 47; R. 364
alterna con en A. 82; C. 99; E. 78; M. 76-77; R. 379
cuando debe ponerse al principio de vocablos y cuando
debe suprimirse A. 46-47; C. 54; E. -; M. 43-44;
R. 362

diferencia entre preposición y verbo A. 45-46; C. 52-
54; E. 61-62; M. 42-43; R. 361

por qué es necesaria ante el acusativo de persona

A. 126-127; C. 157; E. 104; M. 117; R. 403

señal del acusativo de persona A. 34-35; C. 38-39; E.
52; M. 31; R. 356

señal del dativo A. 34-35; C. 38-39; E. 52; M. 31; R.
356

abad A. 32; C. 36; E. -; M. 29; R. 355

abadengo A. 32-33; C. 36; E. -; M. 29; R. 355

abadessa A. 32, 71; C. 36, 86; E. -, 74; M. 29, 67; R.
355, 374

abadía A. 32; C. 36; E. -; M. 29; R. 355

abaxo A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382

abondar A. 56, 87; C. 66, 105; E. 67, 82; M. 53, 82; R.
366, 382

abrasar A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

abundar A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366

abutere (neo.) A. 112; C. 138; E. 98; M. 104; R. 396

acaudalar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

acento

hace variar el significado del vocablo A. 41; C. 47;
E. 57-58; M. 38-39; R. 359

reglas para su uso A. 41-42; C. 47-49; E. 58-59; M.
38-39; R. 359-360

acordar A. 95; C. 116-117; E. 90; M. 89; R. 387

acostamiento A. 118-119; C. 146-148; E. -; M. 110-111; R.
399-400

acostumbrado A. 90, 100; C. 109, 123; E. 84, 94; M. 85, 93; R. 383, 390
 acostumbrar A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400
 açúcar A. 78; C. 94; E. -; M. 73; R. 378
 acucia A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382
 acuchillar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 adarve A. 121; C. 150-151; E. -; M. 113; R. 401
 adonde A. 101; C. 125; E. -; M. 95; R. 391
 adufre A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382
 afectación A. 124-125; C. 154-155; E. 102-103; M. 115-116;
 R. 402-403
 afeto A. 63; C. 76; E. 71-72; M. 60; R. 370
 affetto A. 63, 72-73; C. 76, 87; E. 71-72, 75; M. 60, 68; R. 370, 375
 agora A. 152; C. 188; E. -; M. 143; R. 417
 agua A. 153; C. 189; E. -; M. 143; R. 417
 ahe (ant.) A. 87; C. 106; E. 82; M. 82; R. 382
 ahorcar A. 82; C. 99; E. 78; M. 77; R. 379
 aí (adv.) A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365
 aina A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400
 aislar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 al (ant.) A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382
 al-
 señal de origen árabe A. 28, 37; C. 30; 42; E. 47, 54; M. 25, 35;
 R. 352, 357
 alabar A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387
 albricias A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 alcahuetar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 Alcor, Arcidiano del A. 138; C. 171; E. 113; M. 129; R. 409
 alcrevite A. 28; C. 30; E. 47; M. 24; R. 352
 alegre A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

aleve, (p. us.) A. 88; C. 106; E. 83; M. 83; R. 382

aleviar A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

alevosía (p. us.) A. 88; C. 106; E. 83; M. 83; R. 382

alevoso (p. us.) A. 88; C. 106; E. 83; M. 83; R. 382

alfabeto castellano
comparado con el latino A. 35; C. 40; E. 52-53; M. 33; R. 356

alhareme A. 37; C. 42; E. 54; M. 35; R. 357

alhombra A. 28, 37, 121; C. 30, 42, 150; E. 47, 54, -; M. 24, 35, 112;
R. 352, 357, 400

aliviar A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

almaizar A. 115; C. 143; E. 101; M. 107; R. 398

almirez A. 115; C. 143; E. 101; M. 107; R. 398

almohaça A. 37; C. 42; E. 54; M. 35; R. 357

almohada A. 37; C. 42; E. 54; M. 35; R. 357

ally A. 54; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

Amadis de Gaula

crítica general A. 144-145; C. 179; E. 120; M. 136; R. 413-414

descuidos del autor A. 143-144; C. 177-178; E. 119-120;
M. 134-135; R. 412-413

estilo A. 14, 15-16; 139-140, 142-144, 145; C. 11, 13-14, 173,
175-179, 180; E. 36, 37, 115, 118-119, 121; M. 10, 11-12,
132-135, 136; R. 342, 343-344, 410, 411-412, 414

ortografía A. 16; C. 14; E. 37; M. 12; R. 344

vocablos A. 16, 100, 141-142; C. 14, 123, 174-176; E. 37, 94,
116-118; M. 12, 93, 132-134; R. 344, 390, 411

amagar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

amanecer A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

amar A. 83; C. 100-101; E. 79; M. 78; R. 380

ambición (neo.) A. 111; C. 137; E. 97; M. 103; R. 396

ambos A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382

amohinarse A. 120-121; C. 149-150; E. -; M. 112; R. 400

amortecer A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

amparar A. 83; C. 100; E. 79; M. 78; R. 380

anillo A. 118; C. 146; E. -; M. 110; R. 399

ansí A. 70; C. 84; E. -; M. 65; R. 373-374

ansia A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

antorcha A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

año A. 80, 91; C. 96, 110; E. -, 86; M. 75, 86; R. 378, 384

apriscar (past.) A. 87; C. 105-106; E. 82; M. 82; R. 382

aqueste A. 122-124; C. 152-154; E. -; M. 113-115; R. 401-402

Aquilana A. 132-133; C. 164-166; E. 108-109; M. 123-125; R. 406-407

árabe
 elementos y vocablos en castellano A. 26-28, 86; C. 28-30, 104;
 E. 45-47, 81; M. 23-25, 81; R. 352, 381

arregostar (ant.) A. 88; C. 106; E. 82-83; M. 83; R. 382

arriba A. 99; C. 122; E. 93; M. 93; R. 390

arriscar A. 82, 87; C. 99, 105; E. 78, 82; M. 77, 82; R. 379, 382

Arte poética véase Horacio

artero (ant.) A. 87-88; C. 106; E. 82; M. 83; R. 382

artículo definido
 concordancia A. 34, 38-39; C. 38, 43-44; E. 51-52, 55-56; M. 31,
 36; R. 355-356
 formas A. 34, 127; C. 38, 158; E. 51-52, -; M. 30-31, 118; R. 355,
 404
 neutro A. 34, 35, 127; C. 38, 39, 158; E. 51, 52, -; M. 31, 118;
 R. 356, 404
 usos A. 34-35, 38-40, 127; C. 38-39, 43-46, 158; E. 51-52, 55-57,
 -; M. 31, 36-38, 118; R. 355-356, 358-359, 404

árvol A. 67; C. 81; E. -; M. 63; R. 372

árvor A. 67; C. 81; E. -; M. 63; R. 372

asacar A. 85; C. 102; E. 80; M. 80; R. 381

asaz A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382

asentar A. 97; C. 119; E. 91; M. 91; R. 388

asperar A. 72; C. 86-87; E. -; M. 67; R. 374
 aspirar (neo.) A. 112; C. 138-139; E. 98; M. 104; R. 396
 assassinar (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396
 assi A. 70, 122-124; C. 84, 152-154; E. -; M. 65, 113-115;
 R. 373-374, 401-402
 assy A. 54; C. 63; E. -; M. 50; R. 365
 atan A. 47; C. 55; E. -; M. 44; R. 362
 atar A. 83; C. 101; E. 79; M. 78; R. 380
 atender (poet.) A. 88; C. 106-107; E. 83; M. 84; R. 382
 aunque A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387
 aventurar A. 87, 115; C. 105-106, 142; E. 82, 100; M. 82-83, 107;
 R. 382, 398
 aventurero A. 87; C. 106; E. 82; M. 83; R. 382
 aver
 transitivo, concorrente de tener A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382
 avergonçar A. 82; C. 99; E. 78; M. 77; R. 379
 axuar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 ay
 verbo e interjección A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365
 ayuno A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365
 ayuso A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382
 az-
 señal de origen árabe A. 37; C. 42; E. 54; M. 35; R. 357
 azagaya A. 37; C. 42; E. 54; M. 35; R. 357
 azaguan A. 37; C. 42; E. 54; M. 35; R. 357
 azar A. 37; C. 42; E. 54; M. 35; R. 357
 azeite A. 28; C. 30; E. 47; M. 24; R. 352
 b
 conservada tras o y u A. 58; C. 69; E. 68; M. 55; R. 368
 bacalarío
 significado A. 77; C. 93; E. 77; M. 72-73; R. 377

bachiller

significado A. 77; C. 93; E. 77; M. 72-73; R. 377

bachillería

significado A. 77-78; C. 93; E. 77; M. 73; R. 377

balandran (ant.) A. 92; C. 111; E. 87; M. 86; R. 385

barajar A. 88-89; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

basta A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382

Bembo A. 12; C. 9; E. 33-34; M. 8; R. 342

Bocacio A. 12-13; C. 10; E. 34; M. 9; R. 342

Boecio A. 136; C. 169; E. 112; M. 128; R. 409

bonísimo A. 71; C. 86; E. 74; M. 67; R. 374

bordones

significado y ejemplos A. 123-124; C. 153-154; E. -;
M. 114-115; R. 402

botero A. 96; C. 117; E. 91; M. 90; R. 388

Bovadilla, don Diego de A. 106; C. 130; E. -; M. 98; R. 393

brida A. 92; C. 111; E. 87; M. 86-87; R. 385

brodo A. 97; C. 119-120; E. 92; M. 91; R. 388-389

buelto (adj.) A. 88; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

buscar A. 89; C. 108; E. 84; M. 85; R. 383

c

procedente de q italiana A. 64; C. 76; E. -; M. 60; R. 371

ca (ant.) A. 89; C. 108; E. 84; M. 85; R. 383

ca-

señal de origen árabe A. 37; C. 42; E. -; M. 35; R. 357

cabero A. 89; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

cabestro A. 100; C. 123; E. -; M. 93; R. 390

cacofonía

cómo evitarla A. 126; C. 156-157; E. 104; M. 117; R. 403

cada que A. 89; C. 108; E. 84; R. 383

cadira (pleb.) A. 89; C. 108; E. 84; M. 85; R. 383

çafio A. 37; C. 42; E. -; M. 35; R. 357
 çaguero A. 89; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383
 çaharena A. 92-93; C. 112-113; E. 87-88; M. 87-88; R. 385-386
 çaherir A. 37, 115; C. 42, 142; E. -, 100; M. 35, 107; R. 357, 398
Calamita A. 132; C. 164-165; E. 108-109; M. 123-124; R. 406
 caldo A. 97; C. 119-120; E. 92; M. 91; R. 388-389
 cama A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400
 can A. 121; C. 150; E. -; M. 112-113; R. 401
Cancionero general A. 132, 135-136; C. 164, 168-169; E. 108, 111-112;
 M. 122-123, 126-127; R. 406, 408
 canciones
 en el Cancionero general A. 136; C. 168-169; E. 111-112;
 M. 127; R. 408
 candela A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400
 canto A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400
 çapato A. 78; C. 94; E. -; M. 73; R. 378
 çapón (equi.) A. 110; C. 135-136; E. -; M. 102; R. 395
 çaquicamí A. 37; C. 42; E. -; M. 35; R. 357
 cara (prep.) A. 89; C. 108; E. 84; M. 84; R. 383
 carátula A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400
Cárcel de Amor A. 148; C. 183; E. 123; M. 139; R. 415
 carcelero A. 115, 116; C. 142, 144; E. 100, -; M. 107, 108; R. 398
 cardenal (equi.) A. 108; C. 132-133; E. -; M. 100; R. 394
 carta A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400
Cartuxanos, Los A. 139; C. 172-173; E. -; M. 131; R. 410
 cas A. 102; C. 125; E. -; M. 95; R. 391
 casa A. 102; C. 125; E. -; M. 95; R. 391
 cascar A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376
 cáscara A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376

cascavel A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376

castellano

categorías de palabras de origen árabe A. 86; C. 104; E. 81; M. 81;
R. 381

categorías de palabras de origen griego A. 86; C. 104; E. 81; M. 81;
R. 381-382

categorías de palabras de origen latino A. 85-86; C. 103-104; E. 81;
M. 80-81; R. 381

comparado con el toscano A. 12-13, 149-150; C. 9-10, 184-185;
E. 34, 124-125; M. 8-9, 140-141; R. 342, 416

conforme al griego A. 33; C. 37; E. 51; M. 30; R. 355

derivado en gran parte del latín A. 150-154; C. 186-190; E. 125-126;
M. 141-144; R. 416-418

desarrollo A. 21, 26-28; C. 21, 28-30; E. 42, 45-47; M. 18, 23-25;
R. 347, 351-352

dónde se habla A. 31-32; C. 34-35; E. 50; M. 28-29; R. 354-355

falta de estilistas A. 13; C. 10; E. 34; M. 9; R. 342

indicaciones de origen árabe A. 37-38; C. 42-43; E. 54-55; M. 34-35;
R. 357-358

palabras acomodadas a las italianas A. 117-118; C. 146; E. 102;
M. 109-110; R. 399

procedencia de los vocablos A. 85-86; C. 103-104; E. 80-81;
M. 80-81; R. 381

reglas "para saber hablar y escribir bien y propiamente" A. 36, 38-39, 41;
C. 41, 43-44, 47; E. 53, 55, 57; M. 33, 36, 38-39; R. 357, 358, 359

sonidos extranjeros que deben evitarse A. 38; C. 43; E. 55; M. 35;
R. 357-358

suficiencia para expresar ideas A. 114; C. 141; E. 99-100; M. 106;
R. 397

casy A. 54; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

catalán

conforme al valenciano A. 30-31; C. 32, 34; E. 49; M. 26, 27;
R. 353, 354

desarrollo A. 30; C. 33-34; E. 49; M. 27; R. 354

Catalina de Sena, Santa A. 139; C. 173; E. -; M. 131; R. 410

catar (ant.) A. 89; C. 108; E. 84; M. 85; R. 383

Cavallero de la Cruz A. 140; C. 173-174; E. 115; M. 131-132; R. 410-411

caxcar A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376

cáxcara A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376

caxcavel A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376

cecear A. 78-79; C. 94-95; E. -; M. 74; R. 378

Celestina, La

estilo A. 147-148; C. 182-183; E. 122-123; M. 137-138; R. 415

ingenio de los autores A. 147; C. 182; E. 122; M. 137-138; R. 415

neologismos A. 111; C. 137; E. 97; M. 103; R. 396

personajes A. 147; C. 182; E. 122; M. 138; R. 415

cerilla (zedilla) A. 35, 78-79; C. 40, 94-95; E. 52-53, -; M. 33, 73-74;
R. 356, 377-378

César, Julio A. 17, 139, 148; C. 15-16, 173, 184; E. 39, -, 124; M. 14,
131, 140; R. 344, 410, 415

cevil A. 153; C. 189; E. -; M. 144; R. 418

Cicerón A. 113, 148; C. 139-140, 184; E. 98-99, 124; M. 104-105, 140;
R. 396-397, 415

cien A. 72; C. 87; E. -; M. 67-68; R. 375

cient A. 72; C. 87; E. -; M. 67-68; R. 375

cimiento A. 78-79; C. 94-95; E. -; M. 74; R. 378

cobdiciar A. 58; C. 69; E. 68; M. 55; R. 368

cobdo A. 58; C. 69; E. 68; M. 55; R. 368

cobijar A. 89; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

cobrir A. 56, 89; C. 66, 107; E. 67, 83; M. 53, 84; R. 366, 383

cocho (ant.) A. 89; C. 108; E. 84; M. 84; R. 383

cohecho A. 37; C. 42; E. -; M. 35; R. 357

cohonder (ant.) A. 89; C. 107-108; E. 83-84; M. 84; R. 383

col-

señal de origen árabe A. 37; C. 42; E. -; M. 35; R. 357

colcha A. 37; C. 42; E. -; M. 35; R. 357

colgajo A. 37; C. 42; E. -; M. 35; R. 357

comer A. 94; C. 115; E. 89; M. 89; R. 387

como

con tilde A. 81; C. 97; E. -; M. 75; R. 379

comodidad (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

cómodo (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

comprar A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400

concisión
 en qué consiste A. 129; C. 160-161; E. 105-106; M. 119-120;
 R. 404-405

condesar A. 91; C. 111; E. 86; M. 86; R. 384

condessa A. 71; C. 86; E. 74; M. 67; R. 374

confiança A. 91; C. 111; E. 86; M. 86; R. 384

consonancia
 dónde conviene A. 129-130; C. 161; E. 106; M. 120; R. 405

contender A. 88-89; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

convenir A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400

coplas
 "quales son buenas y quales no" A. 133-135; C. 166-168; E. 110-111;
 M. 125-127; R. 407-408

coraçón A. 78; C. 94; E. -; M. 73; R. 378

cormano (ant.) A. 89; C. 108; E. 84; M. 84; R. 383

Corónica de don Juan II A. 145; C. 180; E. 120-121; M. 136; R. 414

corredor (equi.) A. 109; C. 134; E. -; M. 101; R. 395

cørrer (equi.) A. 103; C. 127; E. 95-96; M. 96; R. 392

corromper A. 89; C. 107-108; E. 83-84; M. 84; R. 383

cortar A. 94-95; C. 115-116; E. 89-90; M. 89; R. 387

Cortesano, El A. 138; C. 171; E. 114; M. 130; R. 409

cosa tardía A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390

costribar (ant.) A. 89-90; C. 108-109; E. 84; M. 85; R. 383

costumbre A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390

cotal A. 98; C. 120; E. 92; M. 91; R. 389

cozido A. 89; C. 108; E. 84; M. 84; R. 383

cozina (pleb.) A. 97; C. 119-120; E. 92; M. 91; R. 388-389

cras A. 121; C. 150; E. -; M. 113; R. 401

crítica literaria

dificultades A. 130; C. 162; E. 106; M. 120-121; R. 405

diversidad de juicios A. 131; C. 162-163; E. 107; M. 120-121; R. 405

Crónica de don Juan II véase Corónica...

cruel A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390

cu-

alterna con qu A. 58-59; C. 69-70; E. -; M. 55-56; R. 368

cubrir A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366

cuchara A. 59; C. 70; E. -; M. 56; R. 368

cuchillo A. 91; C. 111; E. 86; M. 86; R. 384

cuello A. 59, 121; C. 70, 150; E. -; M. 56, 112; R. 368, 400

cuento (equi.) A. 109; C. 135; E. -; M. 102; R. 395

cuerda (equi.) A. 105-106; C. 130; E. -; M. 98; R. 393

cuero A. 59, 96, 100; C. 70, 117, 123; E. -, 91, 94; M. 56, 90, 93;
R. 368, 388, 390

cuita A. 89; C. 108; E. 84; M. 84; R. 383

cumplir A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400

Curcio, Quinto A. 139; C. 173; E. -; M. 131; R. 410

cuvil (ant.) A. 89; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

cha-

señal de origen árabe A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

chapín A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

chi-

señal de origen árabe A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

chinela A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

cho-

señal de origen árabe A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

choça A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

chu-

señal de origen árabe A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

chueca A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

d

al fin de los imperativos A. 61; C. 72-73; E. 69-70; M. 57-58; R. 369

alterna con t A. 73; C. 87; E. -; M. 68; R. 375

entre dos aes A. 60-61; C. 72; E. -; M. 57; R. 369

daño A. 80; C. 96; E. -; M. 75; R. 378

de-

alterna con en- A. 82-83; C. 99-100; E. 78; M. 77; R. 380

de

por desde A. 102; C. 125-126; E. -; M. 95; R. 391

señal del ablativo A. 34-35; C. 38-39; E. 52; M. 31; R. 356

señal del genitivo A. 34; C. 38; E. 52; M. 31; R. 356

superfluo A. 125; C. 156; E. 103; M. 116; R. 403

usos A. 83; C. 100; E. 78-79; M. 77-78; R. 380

debaxo A. 99; C. 121; E. 93; M. 92; R. 389

decentar A. 82-83; C. 99; E. 78; M. 77; R. 380

De consolación véase Boecio

decoro (neo.) A. 111-112; C. 137; E. 97; M. 103-104; R. 396

del A. 34; C. 38; E. 52; M. 31; R. 356

demandar A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

Demóstenes A. 148; C. 183; E. 123; M. 139; R. 415

demostrar (gros.) A. 84; C. 101; E. 79; M. 79; R. 380

dende A. 70, 90; C. 84, 109; E. -, 84-86; M. 65, 85; R. 373-374,
383-384

denostar A. 121; C. 150; E. -; M. 113; R. 401

derramar A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390

des-

alterna con es- A. 59-60; C. 71; E. 68-69; M. 56-57; R. 369

cambia de bien a mal el significado del vocablo A. 83-84;

C. 100-101; E. 79; M. 78; R. 380

desaguadero A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

desamar A. 83; C. 100; E. 79; M. 78; R. 380

desamorado A. 83; C. 101; E. 79; M. 78; R. 380
 desamparar A. 83; C. 100; E. 79; M. 78; R. 380
 desatar A. 83; C. 101; E. 79; M. 78; R. 380
 descabullir A. 59; C. 71; E. 68; M. 56; R. 369
 descuidado A. 83; C. 101; E. 79; M. 78; R. 380
 desde A. 70, 102; C. 84, 125-126; E. -; M. 65, 95; R. 373-374, 391
 desenhadamiento A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 desenhar (neo.) A. 112-113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396
 desenho (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396
 desesperar A. 83; C. 100; E. 79; M. 78; R. 380
 desfamar A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363
 desgraciado A. 83; C. 101; E. 79; M. 78; R. 380
 deshazer A. 102; C. 126; E. -; M. 95; R. 391
 desher (poet.) A. 102; C. 126; E. -; M. 95; R. 391
 deshorrar A. 121; C. 150; E. -; M. 113; R. 401
 desmayar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 desordenado A. 83; C. 101; E. 79; M. 78; R. 380
 desperezar A. 59; C. 71; E. 68; M. 56; R. 369
 despreciar A. 96; C. 118; E. 91; M. 90; R. 388
 desque A. 90; C. 109; E. 86; M. 85; R. 384
 desquilar
 significado A. 73-74; C. 87-89; E. -; M. 68-69; R. 375
 desvergonçado A. 83; C. 101; E. 79; M. 78; R. 380
 dezir A. 101, 102; C. 124-125; 126; E. -; M. 94, 95; R. 391
Dialogo de la lengua
 esquema A. 19-20; C. 19; E. 41; M. 16; R. 346
 difamar A. 83; C. 100; E. 78; M. 77; R. 380
 digno A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371
 diligencia A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382

dinar (neo.) A. 112; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

dino A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371

discurrir (neo.) A. 112; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

discurso (neo.) A. 112; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

disfamar A. 50, 83; C. 58, 100; E. 65, 78; M. 47, 77; R. 363, 380

dixon (pleb.) A. 101; C. 124-125; E. -; M. 94; R. 391

do A. 101; C. 125; E. -; M. 95; R. 391

docil (neo.) A. 111; C. 137; E. 97; M. 103; R. 396

docile

 significado A. 55; C. 64-65; E. -; M. 51; R. 365-366

doliente A. 120; C. 148-149; E. -; M. 112; R. 400

dotto A. 72-73; C. 87; E. 75; M. 68; R. 375

dubda A. 58; C. 69; E. 68; M. 55; R. 368

ducho A. 90; C. 109; E. 84; M. 85; R. 383

duelo A. 90; C. 110; E. 86; M. 85-86; R. 384

dueño A. 90; C. 109-110; E. 86; M. 85; R. 384

durmiente A. 90; C. 109; E. 84; M. 85; R. 383

duro A. 73, 74; C. 87-88, 89; E. -; M. 68; R. 375-376

duró A. 73, 74; C. 87-88, 89; E. -; M. 68; R. 375-376

e

 alterna con a A. 48; C. 56; E. -; M. 45; R. 362

 alterna con i A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

 conjunción y verbo A. 55, 66; C. 65, 79-80; E. -, 73; M. 51-52, 62;
 R. 366, 372

 protética ante s más consonante A. 48-50; C. 56-58; E. 62-65;
 M. 45-46; R. 362-363

ecepción A. 43, 111; C. 50, 137; E. 59, 97; M. 40, 103; R. 360, 396

el

 artículo femenino A. 39; C. 44-45; E. 56; M. 36; R. 358

embaçada A. 91; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384

embaraçada A. 91; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384

embidia A. 84; C. 102; E. 79; M. 79; R. 380
 en A. 83; C. 100; E. 78-79; M. 77; R. 380
 en-
 alterna con a- A. 82; C. 99; E. 78; M. 76-77; R. 379
 alterna con de- A. 82-83; C. 99; E. 78; M. 77; R. 380
 procedente de in- latino A. 84; C. 101-102; E. 79-80; M. 79;
 R. 380-381
 señal de origen árabe A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357
 encender A. 84; C. 102; E. 79; M. 79; R. 380
 encentar A. 82-83, 91; C. 99, 110; E. 78, 86; M. 77, 86; R. 380, 384
 encorvar A. 84; C. 102; E. 79; M. 79; R. 380
 endechas A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357
 endurecer A. 153; C. 189; E. -; M. 144; R. 417
 enemigo A. 84; C. 102; E. 79; M. 79; R. 380
 enemistad A. 96; C. 118; E. 91; M. 90; R. 388
 enfermo A. 84, 120; C. 102, 148-149; E. 79, -; M. 79, 112; R. 380, 400
 engño (gros.) A. 90; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384
 engolfar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 engorrazar A. 91; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384
 enhaziado A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357
 enhelgado A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357
 enhorcar A. 82; C. 99; E. 78; M. 77; R. 379
 emprestar (gros.) A. 84; C. 101; E. 79; M. 78-79; R. 380
Enquiridion A. 138; C. 171; E. 113; M. 129; R. 409
 enriscar A. 82; C. 99; E. 78; M. 77; R. 379
 ensalmar A. 74-75; C. 90; E. 75; M. 69; R. 376
 ensalmo A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376
 enseñar A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390
 entonces A. 70; C. 84; E. -; M. 65; R. 373-374
 entramos A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382

entretanto A. 95-96; C. 117; E. 90; M. 90; R. 387

entretener (neo.) A. 112; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

envergonçar A. 82; C. 99; E. 78; M. 77; R. 379

envernar A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

enxalmar A. 75; C. 90; E. 75; M. 69; R. 376

enxalmo A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376

enxerir A. 84; C. 102; E. 79; M. 79; R. 380

Enzina, Juan del A. 132, 133; C. 164, 166; E. 108, 109; M. 123, 125; R. 406, 407

Epístolas de santa Catalina de Sena A. 139; C. 173; E. -; M. 131; R. 410

Epístolas y Evangelios del año A. 139; C. 172; E. -; M. 131; R. 410

equivocación
significado A. 102; C. 126; E. 95; M. 95; R. 391

era (sus.) A. 91; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384

Erasmus A. 17, 138; C. 15, 171; E. 38, 113, M. 14, 129; R. 344, 409

erguir A. 90-91; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384

es
causa ambigüedad A. 127; C. 158; E. 105; M. 118; R. 403-404

es-
alterna con des- A. 59-60; C. 71; E. 68-69; M. 56-57; R. 369
procedente de ex- A. 75-76; C. 90-91; E. 76; M. 70; R. 376

escabullir A. 59; C. 71; E. 68; M. 56; R. 369

escampar A. -; C. -; E. 100; M. 107; R. -

escaramuçar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

escarpiar A. 115; C. 142; E. -; M. -; R. 398

escombrar A. 64; C. 76; E. -; M. 60; R. 371

escomençar A. 84; C. 101; E. 79; M. 79; R. 380

escrevir A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

escrituras
tres categorías A. 131; C. 163; E. 107; M. 121; R. 405

escribir A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

escuderear A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

esfera A. 71; C. 85; E. 74; M. 66; R. 374

España

diversidades de lenguas A. 29-30; C. 31-32; E. 48-49; M. 25-26;
R. 353

unidad política A. 29-30; C. 32; E. 48; M. 25-26; R. 353

esperar A. 72, 83, 88; C. 86-87, 100, 106; E. -, 79, 83; M. 67, 78, 84;
R. 374, 380, 382

esperezar A. 59; C. 71; E. 68; M. 56; R. 369

espital A. 55-56; C. 66; E. -; M. 52; R. 366

Esplandian A. 140; C. 173; E. 115; M. 131-132; R. 410-411

esquilmo A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

esta

pronombre y verbo A. 49; C. 57; E. 64; M. 46; R. 363

este

pronombre y verbo A. 49; C. 57; E. 64; M. 46; R. 363

estilo

en qué consiste su llaneza A. 124-125; C. 154-155; E. 102-103;
M. 115-116; R. 402-403

significado A. 112; C. 138; E. 97, 98; M. 104; R. 396

esto

pronombre y verbo A. 49; C. 57; E. 64; M. 46; R. 363

estonces A. 70; C. 84; E. -; M. 65-66; R. 373-374

estropear A. 84; C. 101; E. 79; M. 79; R. 380

ex-

prefijo latino A. 75-76; C. 90-91; E. 76; M. 70-71; R. 376

excelencia A. 75; C. 90; E. 76; M. 70; R. 376

ejemplo

pronunciación de la x A. 75; C. 91; E. 76; M. 71; R. 376

ejército A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

experiencia A. 75; C. 90; E. 76; M. 70; R. 376

extranjerismos

motivos para introducirlos A. 113-114; C. 140-141; E. 99; M. 105-106; R. 397

f

sustituye a ph griega y latina A. 71; C. 85; E. 74; M. 66; R. 374

fácil A. 98; C. 121; E. 92; M. 92; R. 389

facilitar (neo.) A. 112; C. 138; E. 98; M. 104; R. 396

falta A. 91, 108; C. 110, 133-134; E. 86, -; M. 86, 101; R. 384, 394

faltar A. 91; C. 110-111; E. 86; M. 86; R. 384

falla A. 91; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384

fallecer A. 91; C. 110-111; E. 86; M. 86; R. 384

fantasía (neo.) A. 112; C. 138; E. 98; M. 104; R. 396

fatiga A. 89, 90; C. 108, 110; E. 84, 86; M. 84, 85; R. 383, 384

fava A. 37, 67; C. 42, 80; E. 54, -; M. 34, 63, R. 357, 372

favorecido A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

feligres A. 91; C. 111; E. 86; M. 86; R. 384

fenestra A. 92, 120; C. 112, 149; E. 87, -; M. 87, 112; R. 385, 400

-ff- A. 63-64; C. 76; E. 71-72; M. 60; R. 370

fiel (equi.) A. 106-107; C. 131-132; E. -; M. 99; R. 393

Fileno y Zambardo A. 133; C. 166; E. 109; M. 125; R. 407

finado A. 153; C. 189; E. -; M. 144; R. 417

fiuzia A. 91; C. 111; E. 86; M. 86; R. 384

Florisando A. 140; C. 173; E. 115; M. 131; R. 410-411

fraila A. 51; C. 60; E. 66; M. 47; R. 364

freila A. 51; C. 60; E. 66; M. 47; R. 364

fuego A. 153; C. 189; E. -; M. 144; R. 417

fulano A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

futuro

antiguo A. 44; C. 51; E. 60; M. 41; R. 360

ante ue A. 66-67; C. 80; E. 73; M. 62-63; R. 372
 intervocalica, sustituye a s A. 64-65; C. 77; E. -; M. 60-61; R. 371
 pronunciación A. 52; C. 61-62; E. -; M. 49; R. 364
 sustituye a y A. 65; C. 77-78; E. -; M. 61; R. 371

galduda (pleb.) A. 92; C. 111; E. 87; M. 86; R. 385

gallardo A. 68, 91; C. 82, 111; E. -, 86-87; M. 64, 86; R. 373, 384

gana A. 99-100; C. 122-123; E. 94; M. 93; R. 390

ganivete A. 91; C. 111; E. 86; M. 86; R. 384

Garcilaso de la Vega A. 63; C. 75; E. 71; M. 60; R. 370

garçón (dec.) A. 91-92; C. 111; E. 87; M. 86; R. 385

garrido (ant.) A. 91; C. 111; E. 86-87; M. 86; R. 384

gastar A. 89; C. 107-108; E. 83-84; M. 84; R. 383

gavan (ant.) A. 92; C. 111; E. 87; M. 86; R. 385

género A. 39; C. 44; E. 55-56; M. 36; R. 358

gente A. 52; C. 61; E. -; M. 49; R. 364

germano A. 67; C. 80-81; E. -; M. 63; R. 372

Gerónimo, San A. 139; C. 173; E. -; M. 131; R. 410

gi

alterna con i A. 52-53; C. 62; E. 66-67; M. 49-50; R. 364-365

giorno A. 33; C. 37; E. -; M. 30; R. 355

gn

alterna con n y con ñ A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371

granada A. 95; C. 117; E. 90; M. 89; R. 387

grangear A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

griego

categorías de palabras castellanas que vienen del griego A. 86; C. 104;
 E. 81; M. 81; R. 381-382

elementos y vocablos en castellano A. 23-25, 33, 128; C. 24-26, 37,
 159; E. 44, 51, -; M. 21-22, 30, 118; R. 348-350, 355, 404

importancia literaria A. 117; C. 145; E. 102; M. 109; R. 399

gua-

senal de origen árabe A. 38; C. 43; E. 54-55; M. 35; R. 357

Guadalherza A. 38; C. 43; E. 54; M. 35; R. 357

Guadalquevir A. 38; C. 43; E. 54; M. 35; R. 357

guadamecil A. 115; C. 143; E. 101; M. 107; R. 398

Guadarrama A. 38; C. 43; E. 54; M. 35; R. 357

guardar A. 91; C. 111; E. 86; M. 86; R. 384

guardate A. 102; C. 125; E. -; M. 95; R. 391

Guarino mezquino A. 140; C. 173; E. 115; M. 132; R. 410-411

guarte A. 102; C. 125; E. -; M. 95; R. 391

güe- A. 57, 66-67; C. 68, 80; E. -, 73; M. 54, 62-63; R. 368, 372

guerra A. 52, 71; C. 61, 85; E. -; M. 49, 66; R. 364, 374

guerta A. 66; C. 80; E. 73; M. 63; R. 372

guerto A. 57; C. 68; E. -; M. 54; R. 368

güesso A. 57, 67; C. 68, 80; E. -, 73; M. 54, 63; R. 368, 372

güevo A. 57, 67; C. 68, 80; E. -, 73; M. 54, 63; R. 368, 372

guisa (ant.) A. 92; C. 111-112; E. 87; M. 86-87; R. 385

h

dónde está bien y dónde está mal A. 66-67; C. 79-80; E. 72; M. 62;
R. 372

inicial en vocables no latinos A. 61-62; C. 73-74; E. 70; M. 58-59;
R. 370

procedente de f inicial latina A. 37, 61-62, 67; C. 42, 73-74, 80;
E. 54, 70, -; M. 34, 58-59, 63; R. 357, 369-370, 372

sustituye a q latina A. 67; C. 80-81; E. -; M. 62-63; R. 372

ha-

señal de origen árabe A. 37-38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357

ha

verbo y preposición A. 45-46, 66; C. 52-53, 79-80; E. 61-62, 73;
M. 42, -; R. 361, 372

habla A. 153; C. 189; E. -; M. 144; R. 417

hablar A. 153; C. 189; E. -; M. 144; R. 417

hacha (equi.) A. 110, 121; C. 135, 150; E. -; M. 102, 112; R. 395, 400

halagüena A. 92-93; C. 112-113; E. 87-88; M. 87; R. 385-386

han A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372
 haragán A. 37-38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357
 harón A. 38; C. 43; E. -; M. 35; R. 357
 harto A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382
 haser A. 77; C. 93; E. 77; M. 72; R. 377
 hava A. 67; C. 80; E. -; M. 63; R. 372
 había A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372
 haxa A. 37; C. 43; E. -; M. 35; R. 357
 hazer A. 71, 77, 101, 153; C. 86, 93, 124-125, 189; E. 74, 77, -;
 M. 67, 72, 94, 143; R. 374, 377, 391, 417
 hazer mencion A. 95; C. 117; E. 90; M. 89-90; R. 387
 hazia A. 89; C. 108; E. 84; M. 84; R. 383
 he A. 66; C. 79-80; E. 73; M. 62; R. 372
 he aquí A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385
 hebreo
 elementos y vocablos en castellano A. 32, 33, 35, 128; C. 36-37,
 39-40, 159; E. -; M. 29, 32-33, 118; R. 355, 356, 404
 importancia literaria A. 117; C. 145; E. 102; M. 109; R. 399
 helgado (p. us.) A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385
 hemencia (dec.) A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385
 henchir (gros.) A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385
 hera A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372
 hermano A. 67; C. 80-81; E. -; M. 63; R. 372
 hi A. 101; C. 125; E. -; M. 95; R. 391
 hidalgo A. 101; C. 125; E. -; M. 95; R. 391
 hierro
 metal A. 67; C. 80; E. -; M. 63; R. 372
 higa A. 98; C. 120; E. -; M. 91; R. 389
 hijo A. 101; C. 125; E. -; M. 95; R. 391
 hiniestra (p. us.) A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

hinojos A. 66, 94, 120; C. 79, 115, 149; E. 73, 89, -; M. 62, 89, 112;
R. 372, 387, 400

hito (p. us.) A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

hizon (pleb.) A. 101; C. 124-125; E. -; M. 94; R. 391

homicidario A. 96; C. 118; E. 91; M. 90; R. 388

homicidio A. 96; C. 118; E. 91; M. 90; R. 388

homiziado A. 96; C. 118; E. 91; M. 90; R. 388

honor (poet.) A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

honra A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

Horacio

Arte poética A. 86, 151-152; C. 104, 187-188; E. 81, -; M. 81, 142;
R. 382, 417

hostigar A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

hue- A. 57, 66-67; C. 68, 80; E. -, 73; M. 54, 62-63; R. 367-368, 372

huérfano A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

huerta A. 67; C. 80; E. 73; M. 63; R. 372

huésped A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

huessa A. 67, 71; C. 80, 86; E. 73, 74; M. 63, 67; R. 372, 374

hueso A. 72; C. 86; E. 74; M. 67; R. 374

hueste A. 66, 92; C. 79, 112; E. 73, 87; M. 62, 87; R. 372, 385

huevo A. 67; C. 80; E. 73; M. 63; R. 372

humil (poet.) A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

humilde A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

huzia A. 91; C. 111; E. 86; M. 86; R. 384

i

alterna con e A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

pequeña A. 52; C. 61; E. -; M. 48; R. 364

idiota (neo.) A. 111; C. 136, 137; E. 96, 97; M. 103; R. 395-396

importuno A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

Impresores

descuidos A. 136; C. 169; E. 112; M. 127; R. 408

incómodo (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

infamar A. 83; C. 100; E. 78; M. 77; R. 380

infinitivo

seguido de pronombre átono A. 126; C. 156-157; E. 104; M. 117; R. 403

ingeniar (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

ingenio A. 90, 137; C. 110, 170; E. 86, 113; M. 86, 128; R. 384, 409

inojos A. 66, 94; C. 79, 115; E. 73, 89; M. 62, 89; R. 372, 387

insolencia (neo.) A. 112; C. 138; E. 97; M. 104; R. 396

interesse A. 71; C. 86; E. 74; M. 67; R. 374

invenciones

en el Cancionero general A. 136; C. 169; E. 112; M. 127; R. 408

invernar A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

invierno A. 70; C. 84-85; E. -; M. 66; R. 374

inorancia A. 65-66, 79; C. 78, 95; E. 72, -; M. 61, 74; R. 371, 378

ir A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390

Isócrates A. 148; C. 183; E. 123; M. 139; R. 415

italiano

elementos castellanos acomodados a esta lengua A. 117-118; C. 146;

E. 102; M. 109-110; R. 399

vocablos de esta lengua en castellano A. 33; C. 37; E. -; M. 30; R. 355

ivierno A. 70; C. 84-85; E. -; M. 66; R. 374

j A. 35, 52-53; C. 40, 61, 62; E. 52, 66-67; M. 33, 49, 50; R. 356, 364-365

jaola A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366

jardín A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

jassar A. 93; C. 114; E. 88; M. 88; R. 386

jaula A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366

jornada A. 33, 115; C. 37, 142; E. -, 100; M. 30, 107; R. 355, 398

jornal A. 33; C. 37; E. -; M. 30; R. 355

jornalero A. 33; C. 37; E. -; M. 30; R. 355

Juan de Climaco, San A. 139; C. 173; E. -; M. 131; R. 410

Juan II, Coronica de A. 145; C. 180; E. 120-121; M. 136; R. 414

jubilar (neo.) A. 112; C. 138; E. 97; M. 104; R. 396

juizio

significado A. 137; C. 170; E. 113; M. 128; R. 409

l'

artículo femenino A. 39-40; C. 45; E. 56; M. 36; R. 358

la

artículo A. 39; C. 45; E. 56; M. 36; R. 358

largo A. 94; C. 115; E. 89; M. 89; R. 387

latin

aprendido "por arte y libros" A. 11; C. 8; E. 33; M. 7; R. 341

base principal del castellano A. 28, 150-154; C. 30, 186-190;

E. 47, 125-126; M. 25, 141-144; R. 352, 416-418

corrupción de vocablos en el léxico castellano A. 148-149; C. 184;

E. 124; M. 140; R. 415-416

elementos y vocablos en castellano A. 35; C. 40; E. 52-53; M. 33;

R. 356

importancia literaria A. 117; C. 145; E. 102; M. 109; R. 399

influencia en el orden de las palabras en castellano A. 127, 128;

C. 158, 159; E. 104-105; M. 118-119; R. 403-404

Lebrija véase Librixa

lecho A. 120, 153; C. 149, 189; E. -; M. 112, 143; R. 400, 417

ledo (poet.) A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

leer A. 54; C. 64; E. -; M. 51; R. 365

leher A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

lengua

diversidades A. 29, 30; C. 31, 32; E. 48-49; M. 25-26, 27; R. 353

prerromana en España A. 22-23; C. 22-23; E. 43-44; M. 18-20;

R. 347-348

lenxos A. 70; C. 84-85; E. -; M. 66; R. 374

leño A. 153; C. 189; E. -; M. 143; R. 417

letra A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400

levantar A. 90; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384

levar A. 68; C. 81-82; E. -; M. 64; R. 373

lexos A. 70; C. 84-85; E. -; M. 66; R. 374

ley A. 53, 54; C. 63, 64; E. -; M. 50, 51; R. 365

Librixa, Antonio de

Gramática castellana A. 44-45; C. 51-52; E. 61; M. 41-42; R. 361

ortografía A. 14; C. 12; E. 37; M. 9-10; R. 343

vocablos A. 14-15; C. 11-13; E. 36-37; M. 9-11; R. 343

vocabulario A. 14, 50, 51; C. 11, 58-59, 60; E. 36-37, 65, 66;

M. 10, 47, 48; R. 342-343, 363, 364

linage A. 92; C. 111; E. 87; M. 86; R. 385

Linda Melosina, La A. 140; C. 173; E. 115; M. 131-132; R. 410-411

lisiar

significados A. 94-95; C. 115-116; E. 89-90; M. 89; R. 387

Lisuarte A. 140; C. 173; E. 115; M. 131-132; R. 410-411

Livio, Tito A. 139; C. 173; E. -; M. 131; R. 410

lo

artículo A. 34, 35; C. 38, 39; E. 51, 52; M. 30, 31; R. 356

loar A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

lóbrego (pleb.) A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

lobregura (pleb.) A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

loco A. 98-99; C. 121; E. 92-93; M. 92; R. 389

lonja (equi.) A. 106; C. 131; E. -; M. 98-99; R. 393

López de Yanguas, Hernán A. 133; C. 166; E. 109-110; M. 125; R. 407

Luciano A. 148; C. 183; E. 123; M. 139; R. 415

luengo (p. us.) A. 94; C. 115; E. 89; M. 89; R. 387

luzir A. 84; C. 102; E. 80; M. 79; R. 381

ll

pronunciación A. 68; C. 82; E. -; M. 64; R. 373

llanto A. 67-68; C. 81; E. -; M. 63; R. 372

llenar A. 92; C. 112; E. 87; M. 87; R. 385

llevar A. 68, 71; C. 81-82, 86; E. -, 74; M. 64, 67; R. 373, 374

-llo

fusión de la r final del infinitivo con el pronombre átono A. 68-69;
C. 82-83; E. 74; M. 64-65; R. 373

lloro A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

m

alterna con n ante p y b A. 69-70; C. 83-84; E. -; M. 65; R. 373

madrugar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

magnífico A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371

maguera (dec.) A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

maherir A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

malencónico A. 120-121; C. 149-150; E. -; M. 112; R. 400

manceba (equi.) A. 110; C. 135; E. -; M. 102; R. 395

mancebo A. 91-92, 110; C. 111, 135; E. 87, -; M. 86, 102; R. 385, 395

manejar (neo.) A. 112; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

manejo (neo.) A. 112; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

manera A. 80, 92; C. 96, 112; E. -, 87; M. 74-75, 87; R. 378, 385

manífico A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371

Manrique, Jorge A. 132; C. 164; E. 108; M. 123; R. 406

manana A. 121; C. 150; E. -; M. 113; R. 401

manas A. 79-80; C. 96; E. -; M. 74; R. 378

manífico A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371

martelo (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

máxcara A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

mayor A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

mecha A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

membrar (poet.) A. 95; C. 116-117; E. 90; M. 89; R. 387

Mena, Juan de A. 131-132; C. 163-164; E. 107-108; M. 121-122;
R. 405-406

menestra A. 97; C. 119; E. 92; M. 91; R. 388-389
 mentar (dec.) A. 95; C. 117; E. 90; M. 89-90; R. 387
 mercar A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400
 mesonero A. 115, 116; C. 142, 144; E. 100, -; M. 107, 108; R. 398
 metáfora
 importancia estilística A. 138; C. 171; E. 114; M. 130; R. 409
 metro
 gentileza A. 135-136; C. 168-169; E. 111-112; M. 126-127; R. 408
 mientras A. 95-96; C. 117; E. 90; M. 90; R. 387
 minglana (ant.) A. 95; C. 117; E. 90; M. 89; R. 387
 missa A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387
 missar A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387
 misterio A. 54; C. 63-64; E. -; M. 51; R. 365
 mocedad A. 109; C. 134; E. -; M. 101; R. 395
 mogo (equi.) A. 109; C. 134-135; E. -; M. 101-102; R. 395
 modorra (equi.) A. 107; C. 132; E. -; M. 100; R. 394
 mohino (equi.) A. 120-121; C. 149-150; E. -; M. 112; R. 400
 morar A. 153; C. 189; E. -; M. 144; R. 417
 mostrar A. 84; C. 101; E. 79; M. 79; R. 380
 notes
 en el Cancionero general A. 136; C. 169; E. 112; M. 127; R. 408
 mur A. 121; C. 150; E. -; M. 113; R. 401
 muro A. 121; C. 150-151; E. -; M. 113; R. 401
 muy A. 81; C. 97; E. -; M. 75; R. 379
 n
 alterna con gn A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371
 alterna con m ante p y b A. 69-70; C. 83-84; E. -; M. 65; R. 373
 nadie A. 96; C. 117; E. 90-91; M. 90; R. 387-388
 Nebrija véase Librixa

negación

reforzada con dos vocablos A. 127-128; C. 158-159; E. -; M. 118;
R. 404

ninguno A. 96; C. 117; E. 90; M. 90; R. 387

no sé que A. 122-123; C. 152-153; E. -; M. 113-114; R. 401-402

nombrar A. 95; C. 117; E. 90; M. 89-90; R. 387

novela (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

novelar (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

n

alterna con gn A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371

o

alterna con e A. 55-56; C. 66; E. -; M. 52; R. 366

alterna con u A. 56-57; C. 66-68; E. 67; M. 53; R. 366-367

conjunción A. 57; C. 67-68; E. -; M. 53-54; R. 367

obiecto (neo.) A. 111; C. 137; E. 97; M. 103; R. 396

obnoxius (neo.) A. 112; C. 138; E. 98; M. 104; R. 396

observación (neo.) A. 112; C. 138; E. 97, 98; M. 104; R. 396

observar (neo.) A. 112; C. 138; E. 97, 98; M. 104; R. 396

odre A. 96, 100; C. 117, 123; E. 91, 94; M. 90, 93; R. 388, 390

odrero A. 96; C. 117; E. 91; M. 90; R. 388

ogaño A. 152; C. 188; E. -; M. 143; R. 417

oír A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

Oliveros de Castilla A. 140; C. 173; E. 115; M. 132; R. 410-411

omezillo (dec.) A. 96; C. 118; E. 91; M. 90; R. 388

ortografía (neo.) A. 111; C. 136; E. 96; M. 103; R. 395

os A. 56; C. 67; E. 67; M. 53; R. 366-367

ospital A. 55-56; C. 66; E. -; M. 52; R. 366

ospitalero A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

ostia (equi.) A. 104; C. 128-129; E. -; M. 97; R. 392

ostigar A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

otra cosa A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382

oy (adv.) A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

Palmerín A. 140, 145; C. 173, 180; E. 115, 121; M. 131, 136;
R. 410, 414

pandero A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382

paradoxa (neo.) A. 111; C. 136, 137; E. 96, 97; M. 103; R. 395

parentesis (neo.) A. 112; C. 137-138; E. 97; M. 104; R. 396

parte A. 120; C. 149; E. -; M. 112; R. 400

partir A. 91; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384

pech (equi.) A. 109; C. 134; E. -; M. 101; R. 395

pedante (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396

pedir A. 121, 153; C. 150, 189; E. -; M. 112, 143; R. 401, 417

Pelayo A. 31; C. 34; E. 50; M. 27; R. 354

Pelegrino, El A. 138; C. 171; E. 114; M. 130; R. 409

pensar (equi.) A. 109; C. 134; E. 96; M. 101; R. 394

peonada A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

perdido A. 92; C. 111; E. 87; M. 86; R. 385

perfetto A. 72-73; C. 87; E. 75; M. 68; R. 375

perro A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 401

persuadir (neo.) A. 112; C. 138; E. 97; M. 104; R. 396

persuasión (neo.) A. 112; C. 138; E. 97; M. 104; R. 396

pescuda A. 97; C. 119; E. 91; M. 90-91; R. 388

pescudar A. 97; C. 119; E. 91; M. 90-91; R. 388

pescueço A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

Petrarca A. 12; C. 10; E. 34; M. 9; R. 342

phariseo A. 71; C. 85; E. 74; M. 66; R. 374

philosophia A. 71; C. 85; E. 74; M. 66; R. 374

Plácida y Vitoriano véase Enzina, Juan del

planto A. 67-68, 121; C. 81, 150; E. -; M. 63, 112; R. 372, 400

platel (pleb.) A. 97; C. 119; E. 91; M. 91; R. 388

plato A. 97; C. 119; E. 91; M. 91; R. 388

plazer A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390

plebeyo A. 62-63; C. 74-75; E. 71; M. 59; R. 370

pluscuamperfecto
 forma simple, -ra A. 141; C. 175; E. 116-118; M. 133; R. 410

Plutarco A. 148; C. 183; E. 123; M. 139; R. 415

popar (ant.) A. 96; C. 118; E. 91; M. 90; R. 388

porque A. 89; C. 108; E. 84; M. 85; R. 383

portugués
 conforme al castellano A. 31; C. 34; E. 49-50; M. 27; R. 354

posesivo A. 42-43; C. 49; E. 59; M. 39-40; R. 360

posar (pleb.) A. 97; C. 119; E. 91; M. 91; R. 388

postremería A. 115, 116; C. 142, 144; E. 100, -; M. 107, 108; R. 398

postrero A. 89; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

potage A. 97; C. 119-120; E. 92; M. 91; R. 388-389

poyal (pleb.) A. 97; C. 119; E. 91-92; M. 91; R. 388

preguntas
 en el Cancionero general A. 136; C. 169; E. 112; M. 127; R. 408

~
 prenada A. 91; C. 110; E. -; M. -; R. 384

prerromanos
 su lengua A. 22-23; C. 22-23; E. 43-44; M. 18-20; R. 347-348

prestar A. 84; C. 101; E. 79; M. 78; R. 380

presto A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

prima (equi.) A. 107; C. 132; E. -; M. 100; R. 394

Primaleón A. 140, 145; C. 173, 180; E. 115, 121; M. 131, 136;
 R. 410, 414

primo hermano A. 89; C. 108; E. 84; M. 84; R. 383

privado A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

profesión (neo.) A. 112; C. 138; E. 97; M. 104; R. 396

professo A. 72; C. 86; E. 74; M. 67; R. 374

pronombre átono

colocación A. 35; C. 40; E. -; M. 32-33; R. 356

fusión de verbo y pronombre A. 43-44; C. 50-51; E. 60; M. 40-41;
R. 360

pronunciación castellana

comparada con la del árabe y del latín A. 38; C. 43; E. 55; M. 35;
R. 357-358

influencia árabe A. 37-38; C. 42-43; E. 54-55; M. 34-35; R. 357-358

Propaladia véase Torres Naharro

proveer A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

prudéntísimo A. 71; C. 86; E. 74; M. 67; R. 374

pues A. 122-123; C. 152-153; E. -; M. 113-114; R. 401-402

puges A. 98; C. 120; E. -; M. 91; R. 389

puyar (ant.) A. 96-97; C. 118-119; E. 91; M. 90; R. 388

qu-

alterna con cu- A. 58-59; C. 69-70; E. -; M. 55-56; R. 368

qual A. 59; C. 70; E. -; M. 56; R. 368

quando A. 90; C. 109; E. 86; M. 85; R. 384

quarenta A. 59; C. 70; E. -; M. 56; R. 368

quaresma A. 59; C. 70; E. -; M. 56; R. 368

quatro A. 59; C. 70; E. -; M. 56; R. 368

que

superfluo A. 125; C. 155-156; E. 103; M. 116; R. 403

quebrar A. 85; C. 102; E. 80; M. 80; R. 381

quemar A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

querer A. 64, 71; C. 77, 85; E. -; M. 60-61, 66; R. 371, 374

quesido A. 71; C. 85; E. -; M. 66; R. 374

Question de Amor A. 148; C. 183; E. 123; M. 139; R. 415

quige A. 64; C. 77; E. -; M. 60-61; R. 371

quigera A. 64; C. 77; E. -; M. 60-61; R. 371
 quillotro (ant.) A. 98; C. 120; E. 92; M. 91; R. 389
 Quintiliano A. 126; C. 157; E. 104; M. 117; R. 403
 rabano A. 48; C. 56; E. -; M. 45; R. 362
 raez (ant.) A. 98; C. 121; E. 92; M. 92; R. 389
 ranacuajo A. 48; C. 56; E. -; M. 45; R. 362
 rancor A. 48; C. 56; E. -; M. 45; R. 362
 rasguillo
 delante de o A. 81; C. 97; E. -; M. 75; R. 379
 senal de abreviatura A. 81-82; C. 97-98; E. -; M. 75-76; R. 379
 rasón A. 77; C. 93; E. 77; M. 72; R. 377
 ratón A. 121; C. 150; E. -; M. 113; R. 401
 raundo (gros.) A. 98; C. 121; E. 92; M. 92; R. 389
 razón A. 77; C. 93; E. 77; M. 72; R. 377
 re-
 usos A. 84-85; C. 102; E. 80; M. 79; R. 381
 rebano A. 48; C. 56; E. -; M. 45; R. 362
 rece A. 98; C. 121; E. 92; M. 92; R. 389
 refranes
 autoridad en cuestiones de lenguaje A. 16-17, 40; C. 14-15, 46;
 E. 37-38, 57; M. 12-13, 37; R. 344, 359
 los castellanos a diferencia de los latinos y griegos A. 17; C. 15;
 E. 38; M. 13; R. 344
 significado A. 16-17; C. 14-15; E. 37-38; M. 12-13; R. 344
 regozijo A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390
 regular A. 153; C. 189; C. -; M. 144; R. 418
Reinaldos de Montalván A. 140; C. 173-174; E. 115; M. 132; R. 410-411
 reír A. 54; C. 64; E. -; M. 51; R. 365
 reírse A. 65; C. 77-78; E. -; M. 61; R. 371
 reluzir A. 84; C. 102; E. 80; M. 79; R. 381
 renacuajo A. 48; C. 56; E. -; M. 45; R. 362

rencor A. 48; C. 56; E. -; M. 45; R. 362
 rendir A. 98; C. 120-121; E. 92; M. 92; R. 389
 rentar A. 98; C. 120-121; E. 92; M. 92; R. 389
 requebrar A. 85; C. 102; E. 80; M. 79-80; R. 381
 requiebro A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
 rescate A. 64; C. 76; E. -; M. 60; R. 371
 resgate
 evolución A. 64; C. 76; E. -; M. 60; R. 371
 resio A. 77; C. 93; E. 77; M. 72; R. 377
 resolgar A. 68; C. 81; E. -; M. 63; R. 372-373
 resollar A. 68; C. 81; E. -; M. 63; R. 372-373
 rispetto A. 72-73; C. 87; E. 75; M. 68; R. 375
 responder A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365
 retoçar A. 115, 116; C. 142, 143; E. 100, -; M. 107; R. 398
 retraer A. 85; C. 102; E. 80; M. 80; R. 381
 rey A. 53, 54; C. 63, 64; E. -; M. 50, 51; R. 365
 rezio A. 77, 98; C. 93, 121; E. 77, 92; M. 72, 92; R. 377, 389
 riguroso A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366
 riguroso A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366
 rodillas A. 94, 120; C. 115, 149; E. 89, -; M. 89, 112; R. 387, 400
 rofian A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366
 roído A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366
 Roma (equi.) A. 104-105; C. 128-129; E. -; M. 97-98; R. 392
 romances
 en el Cancionero general A. 135; C. 168; E. 111; M. 126-127; R. 408
 rona A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400
 rr
 pronunciación A. 71; C. 85; E. -; M. 66; R. 374
 rufian A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366

ruido A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366

s

alterna con q A. 64-65; C. 77; E. -; M. 61; R. 371

alterna con x A. 74-76; C. 89-91; E. 75-76; M. 69-71; R. 376-377

sustituye a z A. 77; C. 92-93; E. 76-77; M. 72; R. 377

sage A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390

salario A. 118; C. 146; E. -; M. 110; R. 399

salir A. 68, 99; C. 81, 122; E. -, 93; M. 63-64, 92-93; R. 372, 390

Sahustio A. 148; C. 184; E. 124; M. 140; R. 415

sallir A. 51, 68; C. 60, 81; E. -; M. 48, 63; R. 364, 372

Sánchez de Badajoz, Garcí A. 132; C. 164; E. 108; M. 122; R. 406

sandio

de origen portugués A. 98-99; C. 121; E. 92-93; M. 92; R. 389

sangrar A. 93; C. 114; E. 88; M. 88; R. 386

sarcia A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376

sarna A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

sastre A. 37, 74; C. 42, 89-90; E. 54, 75; M. 34, 69; R. 357, 376

sayón A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390

sazón

uso A. 99; C. 121; E. 93; M. 92; R. 389-390

sazonar A. 99, 115; C. 121, 142; E. 93, 100; M. 92, 107; R. 389-390, 398

scabullir A. 59; C. 71; E. 68; M. 56; R. 369

segñor A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371

segur A. 110, 121; C. 135, 150; E. -; M. 102, 112; R. 395, 400

señor A. 65-66; 79; C. 78, 95; E. 72, -; M. 61, 74; R. 371, 378

ser A. 99; C. 121; E. 93; M. 92; R. 390

seruenda (p. us.) A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390

servidor (equi.) A. 110; C. 135; E. -; M. 102; R. 395

servidumbre (neo.) A. -; C. -; E. 98; M. 104; R. -

servitud (neo.) A. 113; C. 139; E. -; M. -; R. 396

siempre A. 89; C. 108; E. 84; M. 84; R. 383
 significar A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371
 sílaba A. 54; C. 63-64; E. -; M. 51; R. 365
 silla A. 89; C. 108; E. 84; M. 85; R. 383
 síncope A. 101-102; C. 124-126; E. -; M. 94-95; R. 391
 singular
 sustituye al plural A. 35; C. 39; E. -; M. 32; R. 356
 sinificar A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371
 sinificar A. 65-66; C. 78; E. 72; M. 61; R. 371
 siringa A. 74-75; C. 89-90; E. 75; M. 69-70; R. 376
 so (prep.; p. us.) A. 99; C. 121; E. 93; M. 92; R. 389
 so (v.; poet.) A. 99; C. 121; E. 93; M. 92; R. 389
 sobrar (poet.) A. 99; C. 121-122; E. 93; M. 92; R. 390
 sobrepujar A. 99; C. 121-122; E. 93; M. 92; R. 390
 soez A. 99; C. 121; E. 93; M. 92; R. 390
 solacio (neo.) A. 113; C. 139; E. 98; M. 104; R. 396
 solaz A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390
 soler A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400
 sortija A. 118; C. 146; E. -; M. 110; R. 399
 sperezar A. 59; C. 71; E. 68; M. 56; R. 369
 ss A. 71-72; C. 85-86; E. 74-75; M. 66-67; R. 374
 subdito A. 58; C. 69; E. 68; M. 55; R. 368
 subir A. 96; C. 118; E. 91; M. 90; R. 388
 superstición (neo.) A. 111; C. 137; E. 97; M. 103; R. 396
 suso (dec.) A. 99; C. 122; E. 93; M. 93; R. 390
 t
 alterna con d A. 73; C. 87; E. -; M. 68; R. 375
 tabla A. 153; C. 189; E. -; M. 143; R. 417
 tacha (equi.) A. 109; C. 135; E. -; M. 102; R. 395

- talante A. 99-100, 121; C. 122-123, 150; E. 94, -; M. 93, 112; R. 390, 400
- tañer A. 153; C. 189; E. -; M. 144; R. 418
- tapete A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400
- tardar A. 91; C. 110; E. 86; M. 86; R. 384
- tasbique A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376
- taxbique A. 51, 74; C. 60, 89; E. 66, 75; M. 47, 69; R. 364, 376
- temeridad (neo.) A. 112; C. 138; E. 97; M. 104; R. 396
- temprano A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398
- tener A. 87; C. 105; E. 82; M. 82; R. 382
- Terencio A. 138-139, 148; C. 172, 184; E. 114, 124; M. 130, 140; R. 410, 415
- texbique A. 51; C. 60; E. 66; M. 47; R. 364
- tierra A. 71; C. 85; E. -; M. 66; R. 374
- tilde A. 35, 79-81; C. 40, 95-97; E. 53, -; M. 33, 74-76; R. 356, 378-379
- tiranizar (neo.) A. 111; C. 136; E. 96; M. 103; R. 395
- tocar (equi.) A. 105; C. 129-130; E. -; M. 98; R. 392-393
- tollido A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366
- Torre, Bachiller de la A. 132; C. 164; E. 108; M. 122; R. 406
- Torres Naharro, Bartolomé de A. 132-133; C. 164-166; E. 108-109; M. 123-125; R. 406-407
- toscano
comparado con el castellano A. 12-13, 149-150, 153; C. 9-10, 185, 190; E. 34, 124-125, -; M. 8-9, 140-141, 144; R. 342, 416, 418
- trabajar A. 89-90; C. 108-109; E. 84; M. 85; R. 383
- traducción
dificultades A. 116-117, 138-139; C. 144-145, 171-172; E. 101-102, 114; M. 108-109, 130-131; R. 398-399, 409-410
- traer A. 47-48, 71, 85, 101, 153; C. 55-56, 86, 102, 124-125, 189; E. -, 74, 80, -; M. 44-45, 67, 80, 94, 143; R. 362, 374, 381, 391, 417

trafagar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

Trapisonda, La A. 140; C. 173-174; E. 115; M. 132; R. 410-411

trasnochar A. 115; C. 142; E. 100; M. 107; R. 398

trasquilar A. 51; C. 60; E. 66; M. 47; R. 364

traviesso A. 72; C. 86; E. 74; M. 67; R. 374

traxon (pleb.) A. 101; C. 124-125; E. -; M. 94; R. 391

Trecientas véase Mena, Juan de

tresquilar A. 51, 73-74; C. 60, 87-89; E. 66, -; M. 47, 68-69;
R. 364, 375

triste A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

tristeza A. 95; C. 116; E. 90; M. 89; R. 387

trómposelas

"mal vocablo" A. 99; C. 122; E. 93-94; M. 93; R. 390

tullido A. 56; C. 66; E. 67; M. 53; R. 366

turo A. 73, 74; C. 87-88, 89; E. -; M. 68; R. 375-376

turó A. 73, 74; C. 87-88, 89; E. -; M. 68; R. 375-376

turvio A. 88; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

u

conjunción A. 57; C. 67-68; E. -; M. 53-54; R. 367

vocal A. 57; C. 68; E. -; M. 54; R. 367

uérfano A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

uéspedes A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

ueste A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

último A. 89; C. 107; E. 83; M. 84; R. 383

Ureña, Conde de A. 128; C. 159-160; E. -; M. 119; R. 404

v A. 57; C. 68; E. -; M. 54; R. 367

valenciano

conforme al catalán A. 30-31; C. 32, 34; E. 49; M. 26, 27; R. 353,
354

pronunciación A. 30-31; C. 34; E. 49; M. 27; R. 354

Valera, Mosén Diego de A. 145-146; C. 180-181; E. 120-122; M. 136-137; R. 414

Valeriana, La A. 145; C. 180; E. 120; M. 136; R. 414

Valerio Máximo A. 139; C. 173; E. -; M. 131; R. 410

vancal A. 97; C. 119; E. 91-92; M. 91; R. 388

vanedad A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

vanidad A. 50; C. 58; E. 65; M. 47; R. 363

Vega, Hernando de A. 104; C. 128-129; E. -; M. 97; R. 392

vogada A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390

vegez A. 116; C. 144; E. -; M. 108; R. 398

veher A. 66; C. 79; E. 73; M. 62; R. 372

vela A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

velar (equi.) A. 107; C. 132; E. -; M. 99-100; R. 394

Velasco, don Antonio de A. 104, 105-106, 108; C. 128, 130, 133-134; E. -; M. 97, 98, 101; R. 392, 393, 394

ventana A. 92, 120; C. 112, 149; E. 87, -; M. 87, 112; R. 385, 400

ventura A. 87; C. 106; E. 82; M. 82; R. 382

verbo
 vicio latinizante de ponerlo al fin de la cláusula A. 127, 128; C. 158, 159; E. 104-105; M. 118-119; R. 403-404

verdugo A. 99; C. 122; E. 93; M. 92; R. 390

vergel A. 121; C. 150; E. -; M. 112; R. 400

verter A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390

vez A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390

vezado A. 90, 100; C. 109, 123; E. 84, 94; M. 85, 93; R. 383, 390

vezar A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390

vezo (pleb.) A. 100; C. 123; E. 94; M. 93; R. 390

Vidas de los Padres, Las véase Gerónimo, San

vigitar A. 64; C. 77; E. -; M. 61; R. 371

vil A. 99; C. 121; E. 93; M. 92; R. 390

villancicos

en el Cancionero general A. 136; C. 169; E. 112; M. 127; R. 408

visitar A. 64; C. 77; E. -; M. 60-61; R. 371

vizcaíno

ajeno a las otras lenguas ibéricas A. 30; C. 33; E. 49; M. 26-27;
R. 354

lengua peninsular prerromana A. 21-22; C. 22; E. 42-43; M. 18; R. 347

vocales

fusión A. 58; C. 68-69; E. 67-68; M. 54-55; R. 368

voluntad A. 99-100, 121; C. 122-123, 150; E. 94, -; M. 93, 112;
R. 390, 400

vos A. 56; C. 67; E. 67; M. 53; R. 366-367

vra. A. 76; C. 92; E. -; M. 71; R. 377

vuessa

alterna con vuestra A. 76; C. 91-92; E. -; M. 71-72; R. 377

vuestra

alterna con vuessa A. 76; C. 91-92; E. -; M. 71-72; R. 377

vulgar

significado A. 62-63; C. 74-75; E. 71; M. 59; R. 370

x

procedente de s latina A. 37; C. 42; E. 54; M. 34; R. 357

sustituye a s en vocablos de origen árabe A. 74-76; C. 89-91;
E. 75-76; M. 69-70; R. 376-377

xa-

señal de origen árabe A. 38; C. 43; E. 55; M. 35; R. 357

xaquima A. 38, 100; C. 43, 123; E. 55, -; M. 35, 93; R. 357, 390

xarcia A. 74; C. 89; E. 75; M. 69; R. 376

xastre A. 37, 74; C. 42, 89-90; E. 54, 75; M. 34, 69; R. 357, 376

xe-

señal de origen árabe A. 38; C. 43; E. 55; M. 35; R. 357

Xenofón A. 148; C. 183; E. 123; M. 139; R. 415

xerga A. 38; C. 43; E. 55; M. 35; R. 357

Ximénez, Garcí A. 31; E. 34; E. 50; M. 27; R. 354

xiringa A. 74-75; C. 89-90; E. 75; M. 69; R. 376

xpo. A. 76-77; C. 92; E. -; M. 71-72; R. 377

y
 conjunción A. 53, 54, 55; C. 62, 63, 65; E. -; M. 50, 51-52;
 R. 365, 366
 consonante A. 53; C. 62, 63; E. -; M. 50, R. 365
 sustituída por q A. 65; C. 77-78; E. -; M. 61; R. 371
 vocal A. 53, 54; C. 63-64; E. -; M. 50-51; R. 365

ya A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

yantar (pleb.) A. 94; C. 115; E. 89; M. 89; R. 387

yazer (p. us.) A. 93; C. 114; E. 88; M. 88; R. 386

yerro A. 53, 67; C. 63, 80; E. -; M. 50, 63; R. 365, 372

yerva (equi.) A. 107; C. 132; E. -; M. 99-100; R. 393-394

yo A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

yunque A. 53; C. 63; E. -; M. 50; R. 365

z
 procedente de c latina A. 37; C. 42; E. 54; M. 34; R. 357
 sustituída por s A. 77; C. 92-93; E. 76-77; M. 72; R. 377

zaque (p. us.) A. 100; C. 123; E. 94; M. 93-94; R. 390

zedilla vease cerilla

BIBLIOGRAPHY

- Cartas inéditas de Juan de Valdés al cardenal Gonzaga, ed. J. F. Montesinos, Madrid, 1931.
- Entwistle, William James. The Spanish Language. London, 1936.
- Lapesa, Rafael. Historia de la lengua española. Madrid, Buenos Aires, 1942.
- Longhurst, John E. Erasmus and the Spanish Inquisition: The Case of Juan de Valdés. Albuquerque, 1950.
- Menéndez Pidal, Ramón. Orígenes del español, Obras completas, VIII, Madrid, 1956.
- Menéndez y Pelayo, Marcelino. Historia de los heterodoxos españoles, Obras completas, XXXVII, Santander, 1947.
- Mérimée, Ernest, and Morley, S. Griswold. A History of Spanish Literature. New York, 1931.
- Spaulding, Robert K. How Spanish Grew. Berkeley, London, 1943.
- "Valdés, Juan de," Enciclopedia universal ilustrada europeo-americana, LXVI, Barcelona, Madrid, Bilbao, 1929.

